

EYJAFJARÐARSVEIT

STÓRI-HAMAR 1 - EFNISTÖKUSVÆÐI

BREYTING Á AÐALSKIPULAGI 2018-2030

SKIPULAGSLÝSING

LÝSING Á SKIPULAGSVERKEFNI

SAMKVÆMT 1. MGR. 30. GR. SKIPULAGSLAGA NR. 123/2010

23.06.2023

1 Viðfangsefni, aðdragandi og tilgangur

Eyjafjarðarsveit er að hefja vinnu við breytingu á aðalskipulagi sveitarfélagsins vegna efnistökusvæðis í landi Stóra-Hamars 1 (L152778) í Eyjafjarðarsveit, en breytingin er til komin vegna óskar landeiganda að svæðið verði skilgreint sem efnistökusvæði.

Skipulagsnefnd Eyjafjarðarsveitar samþykkti á fundi sínum 11. apríl 2023 að hefja vinnu breytinguna og sveitarstjórn staðfesti afgreiðslu skipulagsnefndar á fundi sínum 18. apríl 2023.

Landslag ehf. hefur umsjón með gerð breytingar á aðalskipulagi f.h. Eyjafjarðarsveitar.

Skv. skipulagslögum nr. 123/2010 skal við upphaf vinnu við gerð skipulagsáætlunar, aðalskipulagsbreytingar í þessu tilfalli, taka saman lýsingu á skipulagsverkefninu þar sem m.a. er skýrt hvernig staðið verði að skipulagsgerðinni.

2 Staðhættir og afmörkun skipulagsvæðisins

Hér að neðan eru upplýsingar um svæðið:

- Efnistökusvæði á þegar röskuðu svæði vestan Eyjafjarðarbrautar eystri. Stærð efnistökusvæðis er um 1,7 ha og áætlað magn efnistöku er um 30.000 m².

Mynd 1. Afmörkun fyrirhugaðs efnistökusvæðis afmarkað með gulri línu.

2.1 Minjar

Gerð hefur verið aðalskráning fornminja fyrir sveitarfélagið, engar þekktar minjar eru innan þess svæðis sem breyting á aðalskipulagi tekur til.

3 Skipulagsleg staða

3.1 Aðalskipulag

Í gildi er Aðalskipulag Eyjafjarðarsveitar 2018-2030. Hér á eftir er umfjöllun í gildandi aðalskipulagi varðandi þá þætti sem við eiga vegna breytingar á aðalskipulagi.

Skipulagssvæðið er á skilgreindu landbúnaðarsvæði en hér á eftir er umfjöllun um landbúnaðarsvæði í greinargerð aðalskipulags:

5.5 Landbúnaðarsvæði (L)

Landbúnaðarsvæði ná yfir allt land jarða eða lögbýla, sbr. ákvæði jarðalaga og ábúðarlaga um land sem nýtt er til landbúnaðar. Á landbúnaðarsvæðum skal fyrst og fremst gera ráð fyrir byggingum og starfsemi sem tengist búrekstri á jörðinni.

Á skipulagsupprætti er undirliggjandi landnotkun neðan 300 m.y.s. landbúnaðarsvæði með þeirri undantekningu að á þeim jörðum þar sem landbúnaður er að fullu aflagður eru þau svæði sem áður voru landbúnaðarsvæði nú skilgreind sem óbyggð svæði. Með undirliggjandi landnotkun er átt við að ef önnur landnotkun að hefur ekki verið skilgreind eru svæði skilgreind sem landbúnaðarsvæði neðan 300 m.y.s.

Almenn ákvæði:

- Fjölbreyttur og sjálfbær landbúnaður verði stundaður í sveitarfélaginu.
- Lausaganga búfjár er bönnuð í samræmi við samþykkt um búfjárhald í Eyjafjarðarsveit.
- Vargi og meindýrum svo sem minki, ref og kanínum verði haldið í skefjum.
- Hreinlegur iðnaður, handverks- og þjónustustarfsemi á landbúnaðarsvæðum getur byggst á nýtingu mannvirkja sem fyrir eru, s.s. ónýttar útihúsa á bújörðum/lögbýlum.
- Byggingar stakra íbúðarhúsa verða ekki leyfðar á jörðum þar sem skilgreind íbúðarsvæði hafa verið heimiluð.
- Byggingar stakra frístundahúsa verða ekki leyfðar á jörðum þar sem skilgreind frístundasvæði hafa verið heimiluð.
- Vatnsorkuver með uppsett rafafli allt að 200 kW eru heimil á landbúnaðarsvæðum, í samræmi við nánari útfærslu í deiliskipulagi. Stærri virkjanir falla undir skilgreininguna iðnaðarsvæði, sbr. reglugerð.
- Litið er á gott landbúnaðarland sem auðlind og taka ákvæði aðalskipulagsins mið af því. Leitast skal við að haga nýtingu góðs landbúnaðarlands í samræmi við meginmarkmið jarðalaga þannig að ekki verði skertir möguleikar til þess að nýta landið til búvöruframleiðslu í framtíðinni.

Skilgreining á *góðu landbúnaðarlandi* er eftirfarandi:

- Landhalli minni en 12%.
 - Landbúnaðarland/akuryrkjuland sem nær 1 ha.
 - Plógtækt (dýpt jarðvegs 20-25 cm).
 - Mikill lífrænn jarðvegur.
- Á landbúnaðarsvæðum er heimilt að nýta byggingar sem fyrir eru á jörðinni og reisa nýbyggingar fyrir atvinnustarfsemi, sem fellur vel að búrekstri og nýtingu viðkomandi jarðar og ekki hefur neikvæð áhrif á umhverfi sitt, án þess að gera þurfi grein fyrir þeirri landnotkun á aðalskipulagsupprætti. Fyrst og fremst er átt við atvinnugreinar sem eru eðlileg viðbót við búreksturinn og stoðgreinar við landbúnað sem falla vel að og eru eðlileg viðbót við hefðbundna starfsemi á landbúnaðarsvæðum.
Markmiðið er m.a. að gefa kost á nýtingu þess húsakosts sem fyrir er á viðkomandi bæjum með minniháttar viðbótum og breytingum án þess að breyta þurfi aðalskipulagi, auðvelda bændum að skjóta fleiri stoðum undir búreksturinn og tryggja áframhaldandi nýtingu jarðanna.
 - Við skiptingu bújarða breytist landnýting ekki.
 - Stefnt er að flokkun landbúnaðarlands þegar leiðbeiningar stjórnvalda um slíka flokkun liggja fyrir í samræmi við aðgerð 2.3.2 í landsskipulagsstefnu.

3.1 Breyting á aðalskipulagi

Breytingin felst í því að skilgreina efnistökusvæði með hringtákn í landi Stóra-Hamars 1 í stað þessa að svæðið sé skilgreint sem landbúnaðarsvæði. Þá eru sett ákvæði varðandi stærð svæðisins og magn efnis sem heimilt er að taka úr því.

Hér á eftir er umfjöllun um efnistökusvæði í greinargerð aðalskipulags:

Efnistöku- og efnislosunarsvæði (E)

Svæði þar sem ráðgert er að taka, vinna eða losa jarðefni. Efnistökusvæði eru svæði á landi, í sjó, ám eða vötnum þar sem fram fer eða fyrirhuguð er efnistaka eða efnisvinnsla, svo sem malarnám, sandnám, grjótnám, gjallnám eða vikurnám. Efnislosunarsvæði eru svæði á landi, í sjó, ám eða vötnum þar sem fram fer eða fyrirhuguð er landfylling eða losun jarðefna, sem eru hrein og ómenguð, svo sem jarðefni sem til falla vegna byggingarframkvæmda.

Samkvæmt skipulagslögum nr. 123/2010 er öll efnistaka á landi og af eða úr hafsbotni innan netalaga háð framkvæmdaleyfi viðkomandi sveitarstjórnar, þ.e. sveitarstjórnar Eyjafjarðarsveitar. Áður en framkvæmdaleyfi er veitt skal liggja fyrir áætlun um væntanlega efnistöku þar sem m.a. er gerð grein fyrir magni og gerð efnis, flatarmál efnistökusvæða, vinnslutíma og frágangi efnistökusvæðis að lokinni vinnslu. Rekstraraðili efnisnáms skal hafa starfsleyfi, útgefið af Heilbrigðiseftirliti Norðurlands eystra, í samræmi við reglugerð nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun. Í deiliskipulagi skal gera grein fyrir þeirri efnistöku sem fram hefur farið og/eða er fyrirhuguð á svæðinu og öðru sem þurfa þykir, s.s.

landslagi, efnismagni og vinnslutíma, landmótun og frágangi svæðis að lokinni vinnslu og fyrirhuguðum eða mögulegum síðari notum svæðisins.

Ekki er gert ráð fyrir að allar efnisnáðurnar séu hafðar opnar í einu.

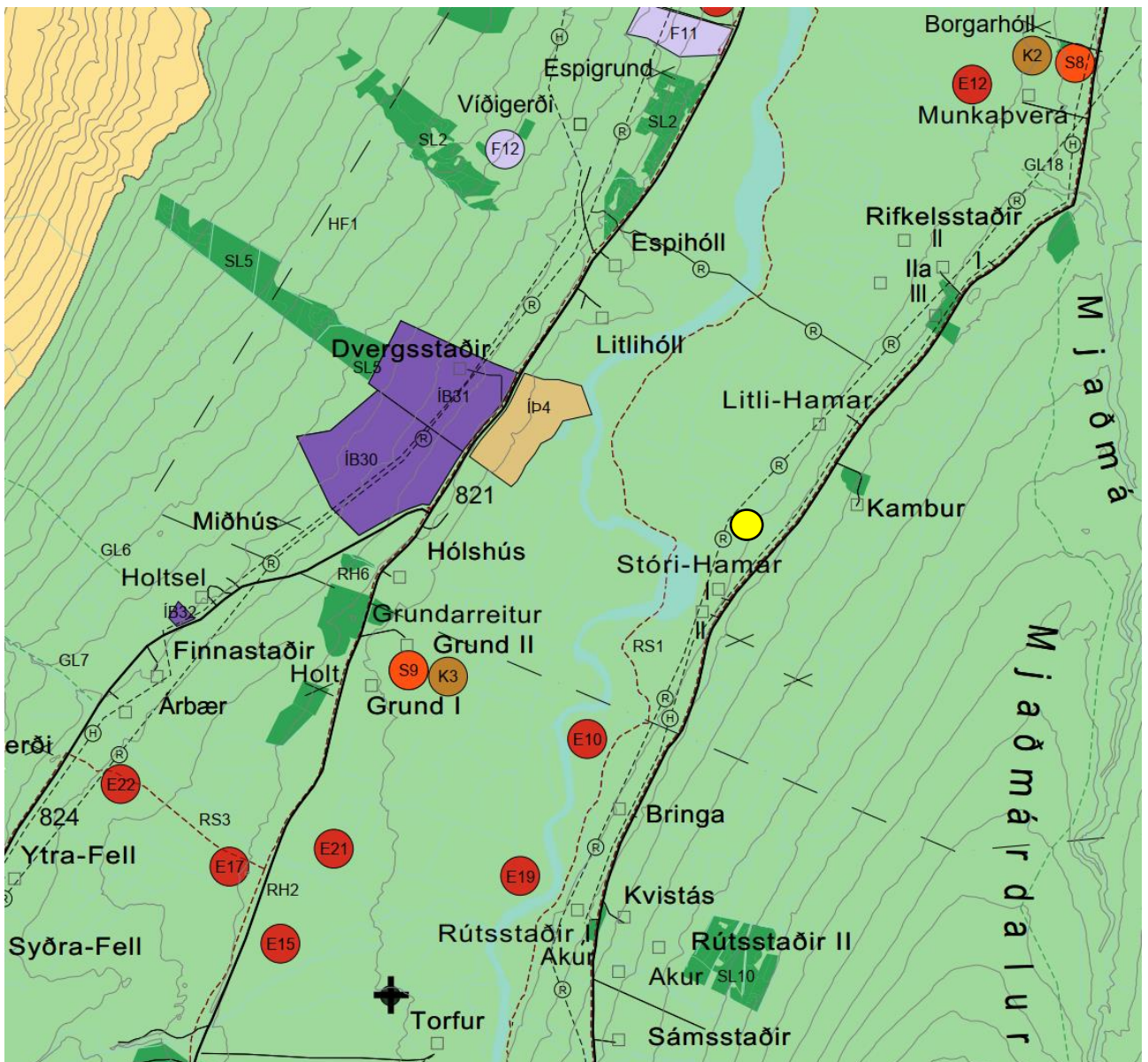
Sveitarfélagið vill tryggja framboð efnis en jafnframt stýringu á efnistöku, með tilliti til verndar og viðhaldi lífríkis. Reynt skal að hafa vegalengdir vegna efnisflutninga sem stýstar en að efnistaka verði þó á tiltölulega fáum stöðum í einu.

Efnistökusvæðin eru aðallega á vatnasvæði Eyjafjarðarár og þveráa hennar og er þá um endurnýjanleg efnistökusvæði að ræða. Nokkur svæði eru þó utan vatnasviðs ána og því ekki endurnýjanleg.

Almenn ákvæði:

- Efnistaka eða önnur starfsemi sem valdið getur gruggi eða truflunum á vatnasvæðum Eyjafjarðarár og þverám hennar sem og ósasvæðum verður óheimil á tímabilinu frá byrjun maí til loka október ár hvert.
- Endurmat á áhrifum efnistöku á farvegsbreytingar og lífríki svæðanna (fiska, fugla og gróðurfars) verði framkvæmt á 5 ára fresti.
- Öll efnistaka er tilkynningarskyld, skipulagsskyld, háð ákvæðum skipulagslaga nr. 123/2010, skipulagsreglugerð nr. 90/2013 og reglugerð um framkvæmdaleyfi nr. 772/2012.
- Eiganda eða umráðamanni eignarlands er þó heimil minni háttar efnistaka til eigin nota nema um sé að ræða jarðmyndanir og vistkerfi sem njóta verndar skv. 37. gr. náttúruverndarlaganna.
- Samkvæmt 7. grein reglugerðar um framkvæmdaleyfi nr. 772/2012 skal það gefið út á grundvelli deiliskipulags. Heimilt er þó að veita framkvæmdaleyfi á grundvelli aðalskipulags ef þar er gerð grein fyrir framkvæmdinni og fjallað um umfang, frágang, áhrif námunnar á umhverfið og annað það sem við á.
- Áður en framkvæmdaleyfi er veitt skal hnitsetja svæði sem framkvæmdaleyfi nær yfir og skal framkvæmdaaðili greiða kostnað við eftirlit með framkvæmdum.
- Verði sótt um framkvæmdaleyfi þarf vinnslu- og frágangssáætlun að fylgja umsókninni.
- Sérhver framkvæmd í eða við veiðivatn, allt að 100 metrum frá bakka, sem áhrif getur haft á fiskigengd þess, afkomu fiskstofna, aðstæður til veiði eða lífríki vatnsins að öðru leyti, er háð leyfi Fiskistofu, samkvæmt 33. gr. laga nr. 61/2006 um lax- og silungsveiði m.s.br.
- Þegar unnið er í áreyrum verði það metið við útgáfu framkvæmdaleyfis í samráði við Fiskistofu hvort heimilt sé að vinna í sjálfum farvegi árinna að einhverju leyti þó það sé almennt óheimilt.
- Samráð skal haft við RARIK þegar efnistaka er í nánd við jarðstrengi.
- Sé efnistaka í nágrenni við brýr skal hafa samráð við brúadeild Vegagerðarinnar og fá umsögn um hve efnistökusvæðin þurfi að vera langt frá brúarstæðinu svo enginn skaði hljóttist af.

- Við hvers konar röskun á gróðri verði þess vendliga gætt að ekki skapist hætta á rofi og framkvæmdaðili verður skyldaður til að græða upp a.m.k. jafnstórt svæði og þau sem röskuð verða. Ennfremur þarf að græða upp efnistökusvæðið eftir að efnistöku er lokið.
- Sækja þarf um starfsleyfi fyrir vinnslu jarðefna til Heilbrigðiseftirlits Norðurlands eystra, sbr. reglugerð 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem kann að hafa í för með sér mengun m.s.br.
- Auk þeirra náma sem merktar eru á skipulagsupprætti er gert ráð fyrir smærri tímabundnum námum, einkum til viðhalds og viðgerða á vegum. Þær námur eru einnig háðar framkvæmdaleyfi sveitarstjórnar og um þær gilda framangreindar reglur um efnistöku. Í framkvæmdaleyfi skulu einnig koma fram kröfur um umgengni og frágang. Umfang „smærri náma“ skal ekki vera meira en 1.000 m² eða um 6.000 m³.

Mynd 2. Hluti séruppráttar (sveitin – byggð) Aðalskipulags Eyjafjarðarsveitar 2018-2030. Afmörkun fyrirhugaðs efnistökusvæðis afmarkað með gulum hring.

4 Áhrifamat

Breyting á aðalskipulagi fellur undir lög nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana en breyting á aðalskipulagi mun þó ekki fela í sér framkvæmdir sem háðar eru mati á umhverfisáhrifum.

Gerð verður grein fyrir áhrifum breytingar á aðalskipulagi á umhverfið í samræmi við 12. grein skipulagslaga nr. 123/2010.

5 Kynning, samráð og ferli

5.1 Kynning og samráð

Í tengslum við breytingu á aðalskipulagi verður haft samráð eða samband við þær stofnanir og hagsmunaaðila sem tengjast viðfangsefni breytingarinnar.

Helstu samráðsaðilar:

- *Skipulagsstofnun*
 - *Lýsing á skipulagsverkefni verður lögð fyrir Skipulagsstofnun við upphaf vinnu við breytingu á aðalskipulagi í samræmi við skipulagslög nr. 123/2010.*
- *Umhverfisstofnun*
- *Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra*
- *Vegagerðin*
- *Minjastofnun*
- *Náttúrufræðistofa Íslands*
- *Viðeigandi nefndir og deildir Eyjafjarðarsveitar*

Gert er ráð fyrir að lýsing þessi verði kynnt almenningi og mun hún liggja frammi á skrifstofu Eyjafjarðarsveitar og vera aðgengileg á heimasíðu sveitarfélagsins: www.esveit.is

Áður en tillaga að breytingu á aðalskipulagi verður afgreidd í lögbundið auglýsingar- og kynningarferli verður tillagan kynntar íbúum og öðrum hagsmunaaðilum á opnum íbúafundi eða á annan fullnægjandi hátt.

5.2 Skipulagsferli

Mögulegur tímarammi breytingar á aðalskipulagi:

- Maí – júní 2023* Skipulagslýsing unnin, samþykkt af skipulagsnefnd og sveitarstjórn. Skipulagslýsing kynnt almenningi og samráð haft við Skipulagsstofnun.
- Ágúst 2023* Unnið að tillögu að breytingu á aðalskipulagi.
Samráð við íbúa og aðra hagsmunaaðila.
Tillaga að breytingu á aðalskipulagi tekin fyrir á fundi skipulagsnefndar og á fundi sveitarstjórnar þar sem tillagan er afgreidd í lögbundið auglýsingar- og kynningarferli.
Tillaga að breytingu á aðalskipulagi í lögbundnu auglýsingar- og kynningarferli, lágmark 6 vikur.
- September 2023* Tillaga að breytingu á aðalskipulagi tekin aftur fyrir á fundi sveitarstjórnar ásamt mögulegum athugasemdum og umsögum sem borist hafa.
Tillaga að breytingu á aðalskipulagi samþykkt af sveitarstjórn.
- Október 2023* Breyting á aðalskipulagi send Skipulagsstofnun sem hefur 4 vikur til að staðfesta aðalskipulagsbreytinguna og auglýsa í B-deild Stjórnartíðinda.